

Hej, Torsten !

MOTGIFT v 43

Är det alternativmedicin eller evidensbaserad medicin som är bluff?

I de senaste veckornas Motgift har vi tagit upp boken "*Salvekvick....*" av Singh & Ernst, vars förord undertecknats av Martin Ingvar, ett av den "integrativa medicinens" främsta svenska namn. Vi kommer att fortsätta att kommentera dess teman:

S&E gör - lindrigt sagt - ett stort nummer av att alternativa behandlingar sällan lyckats visa sin effektivitet vid kliniska prövningar, eftersom siffran över förbättringar ofta inte överstiger den sk placeboeffekten. Bakom denna författarnas tolkning ligger ett statistiskt svindleri som är betydligt större än det man beskyller alternativmedicinen för.

Det finns en förundran bland alternativ medicinens utövare o patienter att deras positiva erfarenheter så sällan kan bekräftas i s k vetenskapliga undersökningar. Vårt exempel nedan visar hur alternativmedicinens framgångar effektivt smugglas undan med hjälp av just kliniska prövningar med utgångspunkt från skolmedicinsk praxis:

EX: 20% förbättring - men 0 % effekt?

Vi antar att i en försöksgrupp som utsätts för en viss behandling är den genomsnittliga förbättringen noll = 0%, vilket ju vanligen uppfattas som att behandlingen saknar all effekt. Bakom denna siffra kan emellertid ligga att t ex 20% uppfattat förbättringar och 20% försämringar. $+20-20 = 0$, $0 = +20-20$

Så länge behandlingen är oskadlig kan emellertid **de som uppfattar försämringar avbryta behandlingen** och därmed fortsättningsvis slippa utsättas för de negativa verkningarna, medan **de som uppfattat positiva verkningar kan fortsätta att använda sig av den**. Verkningarna av behandlingen kan därmed för hela gruppen på lite längre sikt bli en förbättring på 20%, trots att den "kliniska prövningen" visade "0% effekt".

Skillnaden i vilken verklig effekt man får ut ligger alltså i vem som beslutar över behandlingen: läkaren eller patienten. Här ligger maktfrågan över medicinen och hälsan, samt en förklaring till den etablerade medicinens häxjakt på alternativ medicin.

Bokens huvudmantra "*vetenskapliga studier har inte kunna visa att effekten av behandlingen X skiljer sig från placebo*" är alltså i praktiken nonsens. Att "*man inte kunnat visa*" har berott på att man inte försökt och inte analyserat sina data. Om man ska påstå sig inte kunna så måste man rimligen ha försökt, vilket man inte gjort. Detta kan i sin tur bero på bristande vilja, okunnighet eller svindleri. Att författarna inte redovisar eller diskuterar den statistiska spridningen av behandlingsutfallen i försöksgrupperna för någon av alla de studier man åberopar, visar att man inte ens är medveten om eller förstått förhållandet ovan, eller att man inte vill dra uppmärksamheten till det.

Enbart detta är sakligt och vetenskapligt tillräckligt för att tillbakavisa bokens huvudtema: att kliniska prövningar av redovisad modell är bevisat användbara för att avgöra värdet av medicinska behandlingar. Det är de alltså inte. Punkt.

Därmed faller också domen över den "evidensbaserade medicin" som nu trumpetats ut från allt fler håll, och som tänkts vara den rättarbila med vilken den integrativa/imperialistiska medicinen tänkt göra alternativmedicinens saga all.

Avsaknaden av kritisk analys är också minst sagt besvärande för bokens upphovsmän och tillskyndare, inte minst då "*förmåga till kritiskt tänkande*" tillhör målen för den läkarutbildning som erbjuds, tex på KI. Det är uppenbart att författarnas slutsatser föregått deras studier. Vi kommer framöver att återkomma till denna bok som erbjuder en förträfflig genomgång av skumraskargumenten rörande alternativ medicin, vilka ofta hörs ältas i läkarkåren.

PS Använd gärna SIEMs sökmotor, t ex på sidan <http://www.klokast.se> för att söka tidigare notiser och kommentarer om de ämnen som kommenteras.

Stockholm 25/10 2008

Ulf Brånell